

ذکر پابوس شما از لب باران می‌ریخت
ابر هم زیر قدم‌های شما جان می‌ریخت

هر چه در داست به امید دوا آمده بود
از کف دست دعای همه درمان می‌ریخت

عطر در عطر در ایوان حرم گل پاشید
باد بر دوش همه زلف پریشان می‌ریخت

نور در آینه‌های حرمت گل می‌کاشت
از نگاه درو دیوار گلستان می‌ریخت

روی انگشت همه ذکر دعا پر می‌زد
از ضریح لب تو آیه احسان می‌ریخت

چشم در قاب مفاتیح تور ا خط می‌برد
روی اسلیمی لب، نام تو توفان می‌ریخت

روز بر قامت خورشید فلک، شب در ماه
نور از چشمه خورشید خراسان می‌ریخت

غلام رضا شکوهی

مثل عشاقی که هر ساعت دم از «او» می‌زند
در حرم آیینه‌ها پانگ هوا الهومی‌می‌زند

روی یوسف‌ها کجا و روی سلطان ر ثوف
از قضا این بار با هم دلبران مو می‌زند

بعدیک ساعت نشستن باتودانای عرب
رومیان لیخند بر علم ارسطومی‌زند

در صف میزان، کبوترهای مشهد می‌رسند
سنگ عفوت را به شاهین ترازو می‌زند

فرش یافان در پی کسب ضمانت نامه ات
نقشه فالپچه‌ها را طرح آهو می‌زند

وه چه تصویری است هر شب آشپاران بهشت
روبه روی حوض گوهر شادانو می‌زند

هر سحر کوه گناهان را که می‌ریزد ز مین
خادمانت از حیاط صحن جارو می‌زند

خسته از درهای بسته دست‌های ناامید
عاقبت بر پنجره فولاد تورو می‌زند

میلاد حسنی

اذن ورود

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی عَلِيٍّ بْنِ مُوسَى الرَّضَا الْمُرْتَضٰى عَبْدِكَ وَوَلِيِّ دِينِكَ
الْقَائِمِ بِعَدْلِكَ وَالدَّاعِي اِلَى دِينِكَ وَدِينِ آبَائِهِ الصّٰدِقِينَ صَلَاةً لَا
يَقْوِي عَلٰى اِحْصَائِهَا غَيْرُكَ

پروردگار ادرودور حمت فرست بر علی بن موسی که در مقام ضایه حد کمال بود، او بنده توو حافظ
دین توو قیام کننده به حکم عدل توو دعوت کننده به سوی دین توو دین پدران با صدق و حقیقت
خود بود. بر آن بزرگوار درودور حمتی فرست که کسی غیر تو قادر بر حساب ثوابش نباشد.

فرازی از زیارتنامه مخصوص امام رضا (ع)

۴ ضرورت برای یک زیارت متعالی

ادب است. ادب یعنی روش صحیح و زیبا. اگر هر کاری صحیح و زیبا انجام شود ادب آن کار رعایت شده است؛ اما آداب زیارت چیست؟ بیش از بیست مورد شمرده‌اند. به چند مورد اشاره می‌کنم: یکی اذن دخول است. وقتی وارد حریم حرم می‌شویم دعایی برای اجازه گرفتن دارد. در این دعای خوانیم: «اللَّهُمَّ اِنِّیْ وَفَّقْتَ عَلٰی بَابِ مِنْ ابوابِ بُیُوتِ نَبِیکَ صَلَواتُکَ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ؛ یعنی پروردگار! من پشت در یکی از درهای خانه‌های پیامبرت ایستاده‌ام. همین را با توجه بگویم حالمان دگرگون می‌شود. این که توجه کنیم کجا ایستادیم و خداوند چه توفیق بزرگی را نصیب ما کرده است.

«وَقَدْ مَنَعْتَ النَّاسَ اَنْ یَدْخُلُوا الْاِبَادِنِیْهِ» خدا یا منع نمودی از این که مردم بدون اجازه وارد آن بیوت شوند، خودت امر کردی «فَقُلْتُ: یا اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا اَلَا تَدْخُلُوا بُیُوتَ النَّبِیِّ الاَّ یُؤْذَنَ لَکُمْ»؛ و در قرآن فرمودی: ای مومنان! به خانه های پیامبر وارد نشوید مگر این که به شما اجازه دهند. در فراز دیگری از این دعا می‌خوانیم: «یَرْوُنْ مقامی ویشمَعُوْنَ کلامی ویرُوْنْ سلامی»؛ ائمه (ع) مرا می‌بینند و کلام مرا می‌شنوند و سلام مرا جواب می‌دهند. وارد حرم می‌شویم. بعضی بزرگان اگر حالشان دگرگون نمی‌شد و چشمانشان خیس نمی‌شد، می‌ایستادند و دوباره توجه می‌کردند و بعد وارد می‌شدند. وی افزود: از آداب دیگر طهارت و غسل زیارت و وضوی جداگانه است؛ چون به نظر اکثر مراجع تقلید، غسل زیارت به تنهایی برای نماز مستحب و واجب کافی نیست. اطراف ضریح مطهر ادب را باید رعایت کنیم. صلوات بلند خوب است؛ اما ادب اقتضا دارد صدا بلند نشود. زیارت نامه‌های ماثور را بخوانیم. رعایت حریم محرم و نامحرم را بکنیم. حواسم به حجاب دخترم باشد. زیارت مستحب و حجاب واجب است.

وی در ادامه افزود: در روایت وقتی راوی از امام رضا (ع) سوال می‌کند که «مَاعَزَ فَاَنْ حَقَّه»؛ شناخت حق امام به چیست؟ امام در جواب می‌فرماید: باید چند نکته را بدانند: «تَعْلَمُ اَنَّهُ مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ، غَرِیبٌ شَهِیدٌ، اول این که زائر توجه کند کسی که برای زیارتش آمده، امام است؛ یعنی کسی است که مقتدای من است؛ نه در زبان بلکه در رفتار و اعمال. وقتی امام رضا (ع) برای من امام است که در ابعاد مختلف زندگی به امام رضا (ع) اقتدا کنم. دوم: این امام مفترض الطاعة است؛ یعنی باید دستورات این امام را اطاعت کنم؛ یا اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا اطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَاُولٰٓئِ الْأَمْرِ مِنْکُمْ» (نساء/۵۹). مصادق کامل اولی الامر، ائمه (ع) هستند که طبق این آیه اطاعت از آنان در کنار اطاعت از خداور سول خدا (ص) ذکر شده است.

سوم: امام رضا (ع) «غریب» است. یکی از معانی غریب این است که قدر و منزلت حضرت برای ما شناخته شده نیست. چهارم: امام شاهدید است به معنای این که شاهد اعمال همه خلایق است. این چهار نکته حداقل معرفت است.

حضور قلب

حجت الاسلام عنایتی سومین نکته‌ای را که برای زیارت‌تراز لازم است، حضور قلب دانستند و گفتند: حضور قلب در اعمال عبادی مطرح است؛ مثلاً در برخی روایات این گونه آمده است که از نماز شما به همان مقدار که حضور قلب دارید بالا می‌رود و قبول می‌شود. در زیارت هم از همان زمانی که قصد زیارت می‌کنیم و از منزل حرکت می‌کنیم خوب است حضور قلب داشته باشیم و به امام معصوم زیارت توجه کنیم.

رعایت آداب زیارت

این دانش آموخته حوزه علمیه مشهد، اظهار کرد: آداب جمع

نیت خالص

این کارشناس حوزه اعتقادات در مرکز پاسخگویی حرم امام رضا (ع)، نخستین مسئله نیت خالص بر شمرد و درباره اهمیت آن گفت: اولین رکن هر عمل عبادی نیت است. نیت خالص. این که وقتی مثلاً نماز می‌خوانم برای دیده شدن و حرف مردم نباشد. برای رضای خداوند باشد و در جات بالاتر، معلم نه برای دوزخ و نه برای بهشت باشد؛ بلکه برای رضایت خود خداوند باشد؛ البته انجام عمل برای بهشت و فرار از آتش جهنم هم خوب است ولی در جه بالاتر آن انجام عمل برای رضایت خود خداوند است. هر چه عمل خالص تر باشد، اجر و ثواب آن هم بالاتر است.

معرفت

این مدرس حوزه علمیه خراسان تصریح کرد: تأکید بر معرفت در روایات زیادی وار داده است. این که زائر باید «عارفاً بحقه» باشد و امامی را که به زیارتش آمده است، بشناسد؛ اما سوال این است که این معرفت چیست؟

مروری بر تاریخچه ۹ صحن حرم مطهر رضوی

حرم به لحاظ معنایی به فضای مربعی شکلی گفته می‌شود که در آن بقعه مبار که ای قرار دارد و همچنین شامل گنبد، سنگ مرقد و ضریح است. حرم مطهر رضوی نیز از طرف جنوبی و شرقی به وسیله درهای طلاکاری شده به رواق‌ها و از طرف شمالی و غربی از طریق دو صفه بزرگ، به سایر رواق‌ها و مسجد با لاسر ارتباط دارد. به فضا‌های بدون سقف در اطراف مرقد منور صحن می‌گویند. حرم مطهر رضوی در مجموع دارای ۹ صحن است که هر کدام از این صحن‌ها با ویژگی‌ها و حال و هوایی خاص از دیگری متفاوت است. در این مجال به معرفی این صحن‌ها پرداخته ایم.

صحن انقلاب اسلامی

صحن انقلاب اسلامی (صحن کهنه یا عتیق) اولین و قدیمی‌ترین صحنی است که در قسمت شمال حرم مطهر بنا شده است. ضلع جنوبی صحن عتیق، در اواخر دوره تیموریان و اساس ایوان طلا در عهد سلطان حسین بایقرا ساخته شده و در عهد شاه عباس صفوی، اضلاع شمالی و شرقی و غربی احداث و تکمیل شده است. در صحن کهنه، چهار ایوان، دوازده صفه و چهل حجره و ایوان کوچک در طبقه اول و چهل غرفه و حجره در طبقه دوم قرار دارد. مساحت این صحن ۶۷۴۰ متر مربع است. پنجره فولاد امام رضا (ع) که از فولاد و برنز ساخته شده، در قسمت جنوبی همین صحن واقع شده است، پنجره بزرگی که از داخل آن روضه منوره حضرت قابل مشاهده است. چهار ایوان معروف در این صحن قرار گرفته که به ترتیب به نام‌های ایوان عباسی در شمال صحن، ایوان طلای نادری در جنوب، ایوان نقاره خانه در مشرق و ایوان ساعت در مغرب است. ساختمان معروف نقاره خانه در ایوان نقاره خانه واقع شده است که نقاره نوازی از بالای همین ایوان برگزار می‌گردد و در ایوان ساعت نیز همان طور که از نام آن مشخص است، یک ساعت بزرگ قرار داده شده که زمان را نشان می‌دهد. این ایوان‌ها همچون سایر بخش‌های دیگر حرم با بهترین مصالح ساختمانی و هنر معماری اسلامی بنا شده‌اند و در حال حاضر با وجود گذشت بیش از چند قرن همچنان محکم و استوار هستند. مقبره شیخ حر عاملی، آرامگاه مرحوم شیخ حسنعلی اصفهانی (ملقب به نخودکی) و مقبره شیخ مجتبی قزوینی که

صحن جمهوری اسلامی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و در سال ۱۳۶۸ هجری شمسی، صحن جمهوری در حرم مطهر رضوی ساخته شد که در غرب روضه منوره واقع شده است. مساحت این صحن با احتساب زیرزمین آن، ۱۹۰۶۵ متر، مساحت فضای باز صحن نیز حدود ۷۳۰۲ متر مربع و فضای غرفه‌های صحن حدود ۴۶۲۲ متر مربع است. سقاخانه‌ای زیبا و هشت ضلعی در وسط صحن جمهوری اسلامی قرار دارد که جزو اولین مکان‌هایی در ایران است که از سیستم الکتریکی برای بخش ایخوری خود استفاده کرده است. در قسمتی از این صحن، ساعت آفتابی واقع شده است که در تمام فصول، ظهر شرعی را نمایش می‌دهد و مانند صحن‌های دیگر حرم از چهار ایوان و به سبک معماری اسلامی به نام‌های ایوان طلایا باب‌الولایه (ایوان شرقی)، باب‌العلم (ایوان شمالی)، باب‌الغدير (ایوان غربی) و باب‌الشهادة (ایوان جنوبی) تشکیل شده است.

صحن قدس

این صحن نیز که پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۷۳ ساخته شده، در قسمت جنوبی حرم و بعد از مسجد تاریخی گوهر شاد قرار گرفته است. در وسط صحن قدس سقاخانه‌ای زیبا به شکل بیت المقدس که ابعاد آن یک هشتم ابعاد اصلی قدس است، ساخته شده که گنبد آن از طلا بوده و داخل آن منبع آبی به ۶۰ هزار لیتر گنجایش

آب قرار گرفته است. صحن قدس به عنوان کوچک‌ترین صحن در حرم با مساحت ۲۵۱۰ متر مربع و ۱۲۷۰۰ متر مربع زیر بنا در طبقات است.

صحن جامع رضوی (پیامبر اعظم)

بزرگ‌ترین صحن از صحن‌های حرم امام رضا (ع) با مساحتی بیش از ۱۱۷۰۰۰ متر مربع و یکی از جدیدترین آن‌هاست که آن هم پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۸۱ و در جنوب روضه منوره ساخته شده است. می‌توان گفت این صحن نیز یکی از بزرگ‌ترین صحن‌های اماکن مقدس جهان نیز است، این صحن می‌تواند ۷۰ هزار نمازگزار را در خود جای دهد، جالب است بدانید مسجد جامع هندوستان که یکی از بزرگ‌ترین مساجد جهان است؛ قادر است ۲۵ هزار نمازگزار را در خود جای دهد. از باب الرضا (ع) و باب الجواد (ع) به خیابان‌های امام رضا (ع) و خسروی نو (شهید اندرزگو) راه دارد و از در شرقی و غربی به بست‌های شرقی و غربی ارتباط دارد، همچنین از ۳۰ حجره و ۴۶ غرفه تشکیل شده است. در اطراف و در بخش جنوبی، شرقی و غربی آن سه ایوان و سر در بزرگ ساخته شده است که در طرفین هر ایوان دو گلدسته طلاکاری شده با بیش از ۳۰ متر ارتفاع واقع شده که از ویژگی‌های منحصر به فرد این صحن است.

صحن هدایت (امام حسن مجتبی)

مساحتی تقریباً ۱۴۴۰ متر مربع دارد که در شمال شرقی حرم مطهر قرار گرفته است و در سال ۱۳۹۹ ساخته شد. از سمت شمال شرقی به بنیاد پژوهش‌های اسلامی، مدرسه علمیه و سر در طبرسی، از جنوب غربی به دانشگاه علوم اسلامی رضوی و بست شیخ طبرسی و مهمانسرای حضرت واز سمت

جنوب و جنوب شرقی به ساختمان اداری دانشگاه علوم اسلامی رضوی و مقبره پیرالاندوز و سر در نواب صفوی متصل است.

صحن کوثر

در قسمت شمال شرقی صحن جامع رضوی قرار گرفته و زیربنایی بیش از ۱۵ هزار و ۲۲۶ متر مربع و مساحت ۱۰ هزار و ۲۶۸ متر مربع دارد. صحن کوثر از شمال شرقی، به سر در نواب صفوی منتهی می‌شود، در ضلع غربی آن، رواق جدید و بسیار زیبای امام خمینی (ره) و صحن آزادی قرار دارد. نمای این صحن، سنگ، آجر و کاشی معرق است. زائران برای وارد شدن به صحن کوثر از خیابان شهید نواب صفوی، صحن هدایت و صحن جامع رضوی می‌توانند راه یابند.

صحن غدیر

قرینه صحن کوثر نسبت به صحن جامع رضوی است به صورتی که در شمال غربی صحن جامع رضوی و تقریباً با مساحتی حدود ۱۴۵۰۰ متر مربع در جنوب غربی اماکن متبر که قرار گرفته و مساحت آن ۹۰۹۲ متر مربع و مساحت غرفه‌های آن ۵۳۲۲ است. این صحن با کاربرد عبادی مذهبی ساخته شده و تمام کاشی‌های آن مزین به نام حضرت علی علیه السلام است. خطبه غدیر پیامبر اسلام صلی... علیه و آله، به طور کامل در کتیبه‌های این صحن نوشته شده است. همچنین در این صحن برای زائران عرب‌زبان برنامه‌های ویژه به زبان عربی برگزار می‌شود؛ این برنامه‌ها شامل: سخنرانی، نماز جماعت، تلاوت قرآن و برنامه‌های مناسبی است. در قسمت غربی این صحن، یک در ورودی قرار دارد که به مجتمع تجاری، خدماتی غدیر و سرویس‌های بهداشتی منتهی می‌شود.